

Mrtví v Kristu (1Te 4,13–18)

Základní verš

„Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve.“ (1Te 4,16)

Hlavní myšlenka

Pavel představuje tesalonickými křesťanům (a také nám) úžasnou naději pro budoucnost – za slíbení o druhém příchodu Pána Ježíše.

V pasáži na tento týden (1Te 4,13–18) Pavel reaguje na určité teologické nedorozumění, se kterým se u svých adresátů setkal. I když dnes přesně neznáme detaily této situace, je jasné, že někteří z členů tesalonického sboru měli vážné obavy ohledně údělu těch, kdo zemřeli, aniž by se dožili Ježíšova návratu. Zdá se, že jim nebylo jasné, v čem se liší osud těchto zesnulých od osudu těch, kdo se Kristova druhého příchodu dožijí.

V průběhu tohoto týdne se budeme snažit této situaci, do níž Pavel píše, lépe porozumět. Pavel ve studované pasáži nejen napравuje mylné chápání křesťanů v prvním století, ale zároveň představuje pevný základ pro naději křesťanů ve dvacátém prvním století. „*Ovšem, Panovník Hospodin nečiní nic, aniž by zjevil své tajemství prorokům, svým služebníkům*“ (Am 3,7). Prostřednictvím prorocké služby apoštola Pavla nám Pán zjevil úžasnou pravdu o jeho druhém příchodu.

Situace v Tesalonice

Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naději. (1Te 4,13)

Osobní studium

V rámci judaismu Pavlovy doby bylo možné setkat se s různými protichůdnými pohledy na dobu konce dějin. Jeden z nich patrně zasáhl i křesťanský sbor v Tesalonice. I když dnes nejsme schopni určit, oč přesně šlo, zdá se, že někteří z členů tohoto sboru byli přesvědčeni o tom, že pouze ti, kdo se dožijí Kristova návratu, budou přijati do nebeského domova. A ti, kteří před Kristovým návratem zemřou, budou vzkříšeni pouze k životu na zemi.

Pokud by byl tento pohled správný, pak by byla smrt před Kristovým návratem značně nevýhodná a diskvalifikující. Zároveň by to s sebou ale také přinášelo rozdělení těch, kteří budou vzati do nebe, a těch, kdo zůstanou na zemi. Pokud by se tedy křesťané z Tesaloniky dočkali Ježíšova druhého příchodu, prožili by sice věčnost s Kristem, ale museli by se rozloučit s těmi, kteří už dříve zesnuli (viz 1Te 4,13).

Je proto docela logické, že Pavel začne své vyjádření k této tematice (1Te 4,13–18) odkazem na neznalost, kterou se jeho adresáti vyznačují, než obvyklou frází: „*Sami přece dobře víte...*“, kterou na jiných místech používá (např. 1Te 5,2). Pokud šlo o proroctví a Kristův druhý příchod, museli se tehdejší křesťané ještě mnohemu naučit, ale zároveň i mnohemu „odnaučit“.

Když přemýšlíme nad proroctvími, musíme si vždy uvědomovat, že jejich smyslem nebylo a není uspokojit naši zvědavost ohledně načasování a detailů událostí poslední doby. Proroctví mají svůj etický a morální záměr. Bůh nás jejich prostřednictvím učí, jak máme žít. Nabízí nám v nich povzbuzení, a to zvláště v dobách utrpení a bolesti. Pokud je takto vnímáme, mohou proměňovat náš praktický život.

Aplikace

Jsou pro tebe proroctví v Bibli pouze sledem budoucích událostí, nebo se týkají i tvého každodenního života? Ve kterých životních situacích si připomínáš zaslíbení z proroctví?

Zármutek bez naděje

Nechceme vás, bratři, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naději. (1Te 4,13)

Osobní studium

Při čtení tohoto textu nás může napadnout otázka, proč se křesťané v Tesalonice rmoutili nad ztrátou svých blízkých jako „ti, kteří nemají naději“. Zdá se, že v pozadí problému je skutečnost, že Pavel s nimi mohl během své služby prožít jen poměrně krátký čas. Víme, že apoštol zřetelně hovořil o smrti a vzkříšení Ježíše (Sk 17,3) a snad i obecně o naději na Kristův návrat. Pravděpodobně však neměl dost času na vysvětlení témat, která souvisela se vzkříšením mrtvých.

Určitou roli zde mohl hrát i pohanský původ většiny křesťanů, kterým Pavel píše (1Te 1,9). Přestože mysterijní kultury té doby hovořily o „onom světě“, většina pohanů neprožívala reálnou naději na život po smrti. Příkladem může být nalezený dopis z druhého století:

„Irene píše milé Taonnofris a Filónovi; buďte potěšeni. Cítím zármutek a pláči nad odchodem vašeho milého, stejně jako nad odchodem Didymase. Udělala jsem vše, co bylo třeba, a nejen já, ale všichni v mé blízkosti, tedy Epafrodit, Thermuthion, Filión, Apollonius a Plantas. Jsou ale věci, se kterými se nedá nic dělat. Navzájem se proto potěšujte. Buďte zdraví.“ (Citováno v Adolf Deissmann, *Light From the Ancient East*, New York: George H. Doran Company, 1927, str. 176.)

Je až ironické, že tento dopis adresovaný matce, která přišla o svého syna, končí podobnými slovy, jako 1Te 4,18. Jak se ale mají navzájem potěšit, když neexistuje žádná naděje? Na první pohled je zde patrný kontrast mezi tímto dopisem a slovy, která napsal apoštol Pavel do Tesaloniky.

Pavel vyjadřuje záměr této pasáže úvodními i závěrečnými slovy. Píše tato slova, aby se nermoutili jako ti, kdo nemají naději (1Te 4,13). A poté vysvětluje poselství o Kristově návratu takovým způsobem, aby v něm jeho čtenáři našli povzbuzení a potěšení v době smutku a loučení (1Te 4,18).

Aplikace

Známé lidové úsloví o smrti říká, že „tam všichni musíme“. Z čistě lidského pohledu to je pravda. Z biblického hlediska je však tento pohled neúplný. Z dlouhodobé perspektivy tu je úžasná naděje, kterou nám přináší Kristus. Jakou roli hraje ve tvém životě naděje na vzkříšení? Už ti někdy pomohla v těžkých chvílích? Je ve tvém okolí někdo, kdo by právě v těchto dnech potřeboval touto nadějí povzbudit a potěšit?

Smrt a vzkříšení

Jestliže však věříme, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, tak Bůh také ty, kdo zemřeli skrze Ježíše, přivede s ním. (1Te 4,14; ČSP)

Věříme-li, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, pak také víme, že Bůh ty, kdo zemřeli ve víře v Ježíše, přivede spolu s ním k životu. (1Te 4,14; ČEP)

Osobní studium

Ve verši 14 Pavel nabízí řešení problému beznadějného zármutku. Původní řecký text zde hovoří doslova o těch, kteří „*usnuli skrze Ježíše*“. Nový zákon poměrně běžně používá pro smrt obraz usnutí a spánku. V případě smrti věřících křesťanů se pak hovoří o „*usnutí v Ježíši*“ nebo „*v Kristu*“. Příkladem může být verš 16, kde se mluví o „*mrtvých v Kristu*“.

Druhým důležitým tématem tohoto verše je důraz na to, že zesnulé Bůh doslova „*přivede s ním*“ (tak překládá např. ČSP). Někteří se domnívají, že je zde řeč o těch, kdo po smrti odešli do nebe a na zemi se znovu vrátí s Ježíšem při jeho druhém příchodu. Taková interpretace by ale byla v rozporu s Pavlovým vlastním učením ve verši 16, kde spojuje vzkříšení mrtvých s Ježíšovým návratem.

Pavel se zde snaží poukázat na zřetelnou paralelu mezi Ježíšovou smrtí a vzkříšením a smrtí a vzkříšením věřících. Ježíšovo vzkříšení bylo pro Pavla zárukou toho, že i všichni věřící budou vzkříšeni k životu při jeho druhém příchodu (viz také 1K 15,20–23). Pavlova teologie je v tomto směru zcela konzistentní. „*Věříme-li*“ (1Te 4,14) v Ježíšovu smrt a vzkříšení, pak bychom měli věřit také ve vzkříšení těch, kdo zesnuli jako následovníci Ježíše.

Z toho tedy vyplývá, že fráze „*skrze Ježíše*“ vyjadřuje totéž jako výraz „*v Kristu*“ ve verši 16. Hlavní myšlenkou Pavlových slov adresovaných křesťanům v Tesalonice je to, že jejich zesnulí bratři a sestry nezůstanou zde na zemi, zatímco oni se budou radovat v nebi. Společně vstoupí do nebe (viz také J 14,1–3). Bůh v den slavného Kristova návratu zesnulé „*nepřivede*“ z nebe na tuto zem, ale stejně jako kdysi Ježíše, i je „*přivede k životu*“ a poté se již navždy budou spolu s ostatními radovat s Pánem. Tak jako i Ježíš byl nejprve vzkříšen a poté vystoupil na nebesa, bude tomu tak i v případě jeho věrných následovníků.

Aplikace

Co pro tebe konkrétně znamená naděje, že se jednou budeš s ostatními Kristovými následovníky radovat v nebi? Je tato naděje pro tebe motivací, abys o ní řekl lidem, které potkáváš a kteří žijí ve tvém okolí?

Povstání k novému životu

¹⁵Toto vám říkáme podle slova Páně: My živí, kteří se dočkáme příchodu Páně, zesnulé nepředejeme. ¹⁶Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve. (1Te 4,15.16)

Osobní studium

V pasáži 1Te 4,13–5,11 Pavel navazuje na učení, kterým svět oslovoval Ježíš při své pozemské službě. Existuje celá řada paralel mezi Pavlovými eschatologickými pasážemi a Ježíšovými slovy zaznamenanými v synoptických evangeliích. Když ale Pavel v našem textu (1Te 4,15) připomíná „slova Páně“, odkazuje zde na něco, co není zapsáno v evangeliích (něco podobného najdeme i ve Sk 20,35).

Ježíšův druhý příchod bude zřetelnou událostí, se kterou Pavel spojuje hlas archanděla a zvuk Boží polnice. Každý tak Ježíšův návrat uslyší i uvidí (viz Zj 1,7; Mt 24,31; J 5,28.29; Sk 1,9–11).

Pavel zde chce ale upozornit především na pořadí událostí, které jsou spojeny s Ježíšovým příchodem. Křesťané v Tesalonice se domnívali, že ti, kteří zemrou před Kristovým návratem, budou z hlediska věčnosti výrazně znevýhodněni. V tomto textu je však apoštol ujistuje, že živí věřící své mrtvé sestry a bratry „nepředejdou“, a nebudou tedy v žádné výhodě. Mrtví v Kristu jsou těmi, kdo vstanou jako první (viz Zj 20,4–6). To se stane ještě před tím, než budou živí Kristovi následovníci uchvázeni vzhůru vstříc Pánu (1Te 4,17). Spravedliví mrtví budou při Ježíšově příchodu vzkříšeni a spolu s těmi, kteří budou ještě žít, obdrží dar nesmrtelnosti.

Tato pasáž neříká nic o tom, že by člověk odcházel do nebe poté, co zemře. Pokud by chtěl Pavel svým čtenářům jasně ukázat na to, že jejich zesnulí drazí jsou již v nebi, jistě by to udělal velmi zřetelně, a nerozebíral by s nimi jejich zármutek. Apoštol je však potěšuje odkazem na opětovné setkání v den vzkříšení.

Aplikace

Přemýšlej chvíli nad tím, co se odehraje při Kristově druhém příchodu: Ježíš přijde v oblacích, každý jej uvidí, mrtví budou přivedeni k životu, živí získají dar nesmrtelnosti a společně budou vzati do nebe. Na jedné straně je to až neuvěřitelné a nepředstavitelné. Na druhé straně je ale pravdou, že pokud tomu nevěříme, pak nám z křesťanské naděje nezůstane v podstatě nic. Dokážeš věřit tomuto velkému slibu? Dokážeš se spolehnout na jeho sliby i v „menších“ věcech? Jak může být tvá důvěra do budoucnosti posílena?

Vzájemné potěšení

17Potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchváćeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem. 18Těmito slovy se vzájemně potěšujte. (1Te 4,17.18)

Osobní studium

Jak jsme si již dříve řekli, smyslem prorocství není uspokojit naši zvědavost ohledně budoucnosti, ale učít nás, jak máme žít už dnes. Pro Pavla mělo pořadí událostí doby konce obrovský význam pro praktický každodenní život. Prorocství má význam jen tehdy, pokud má dopad na náš vztah k druhým a k Bohu. V tomto případě hovořil Pavel o budoucnosti především proto, aby potěšil ty, kdo prožívali zármutek nad smrtí svých blízkých.

Text říká, že věřící se s Ježíšem setkají v oblacích, aby s ním poté už zůstali navždy. Jde tu o nové shledání těch, kteří se museli rozloučit, ale teď už mohou být spolu i s Ježíšem. Tato pasáž neupřesňuje, kam spolu po tomto setkání odejdou, ale je zřetelné, že nejde o následný návrat na tuto zemi. Směr pohybu svatých je zde naznačen jako směřování vzhůru. Mrtví věřící nejprve vstanou ze svých hrobů. A potom spolu s žijícími vystoupí vzhůru vstříc Pánu.

Více k tomu Pavel říká v 1K 15,23.24, kde poukazuje na paralelu mezi zkušeností Ježíše a těch, kdo jsou „v Kristu“. Ježíš vstal z hrobu a vystoupil na nebesa jako „prvotina“ (tak překládá např. ČSP nebo PBK), a proto se i ostatní mohou těšit na podobnou zkušenost.

O osudu těch, kteří budou spaseni, se více vyjadřuje Janovo evangelium ve 14. kapitole. Když Ježíš přijde podruhé, vezme své učedníky tam, kde je sám (tedy do nebe). Nepřijde, aby s nimi zůstal tam, kde jsou oni (tedy na zemi). Proto adventisté věří, že v průběhu tisíce let po Ježíšově návratu (Zj 20,4–6) budou spravedliví s Kristem v nebi, bezbožní budou mrtví a satan zůstane na pusté a neobydlené zemi. Teprve po všech událostech milénia se věrní vrátí na zemi (2Pt 3,13; Zj 3,12).

Aplikace

Nezdá se ti někdy tato naděje až „nadpozemsky“ úžasná? Jaká by ale pro nás byla jiná šance do budoucnosti? Jakou jinou naději ti může z dlouhodobého hlediska nabídnout tento svět? Proč jsme přesto někdy v pokušení spoléhat se na to, co nám stejně naději nedá?

Podněty k zamyšlení

„Pavel napsal: ‚Bůh i ty, kteříž by zesnuli v Ježíšovi, přivede s ním.‘ (1Te 4,14; PBK) Mnozí vykládají tento verš tak, že zemřelí přijdou s Ježíšem z nebe; Pavel však chtěl říci, že stejně jako byl Kristus vzkríšen z mrtvých, povolá Bůh zesnulé svaté z jejich hrobů a vezme je s sebou do nebe. Tato vzácná útěcha a úžasná naděje není určena jen tesalonickému sboru, ale všem křesťanům na celém světě.“ (AA 259; PNL 150)

„Tesaloníciť se s nadšením chopili myšlenky, že Kristus přijde, aby proměnil věrné křesťany, kteří budou naživu, a vzal je k sobě. Pečlivě střežili životy svých přátel, aby nezemřeli, a nepřipravili se tak o naději na požehnání, kterého se jim dostane, až se jejich Pán vrátí. Jejich milí však jeden po druhém odcházeli a věřící s hlubokou bolestí naposledy hleděli do tváří svých zesnulých. Neodvažovali se ani doufat, že se s nimi v budoucím životě opět shledají.“

Když otevřeli Pavlův dopis a přečetli si jeho poučení ohledně skutečného stavu mrtvých, velice se zaradovali. Jeho slova byla útěchou pro celý sbor. Apoštol jim vysvětlil, že ti, kdo budou při Ježíšově příchodu dosud naživu, se nesetkají se svým Pánem dříve než ti, kdo zemřeli v Kristu.“ (AA 258; PNL 149)

Otázky k rozhovoru

- 1. Přemýšlejte nad pádem lidstva do hříchu, plánem záchrany a zaslíbením věčného života. Co vše udělal Ježíš pro to, aby nám mohl dát naději a zaslíbení, že smrt nebude vládnout navěky? Na základě čeho mu můžeme v tomto ohledu důvěřovat? Jak se vám daří držet naděje a Ježíšových slibů ve chvílích, kdy čelíte smrti těch, které jste měli rádi?*
- 2. Přečtěte si spolu s ostatními ve třídě ještě jednou pasáž na tento týden a podělte se vzájemně o to, co vás oslovilo, jak sami tuto naději prožíváte a která zaslíbení jsou pro vás osobně nejsilnější.*

Shrnutí

V pasáži na tento týden se Pavel snaží uvést na pravou míru některé z mylných pohledů na stav mrtvých a na události související s Ježíšovým návratem. Až se Ježíš vrátí, mrtví v Kristu vstanou nejprve a potom všichni věřící společně půjdou vzhůru vstříc Ježíši. Pro všechny věřící tak zaznívá potěšující zpráva, že odloučení od těch, kdo zesnuli, je jen dočasné.